

ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
School Administrator's Emotional Intelligence
and Teacher's Quality of work Life under Samutsakhon
Primary Educational Service Area Office

ชาปิยา สิมลา*
นุชนารา รัตนศิริระประภา**

วันรับ 16 / พฤษภาคม / 2565

ตรวจสอบ 25-30 / พฤษภาคม / 2565

ตอบรับ 20 / มิถุนายน / 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ
1) ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สมุทรสาคร 2) คุณภาพชีวิตในการทำงานของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สมุทรสาคร 3) ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาด
ทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนกับคุณภาพชีวิต
ในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ
ศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่างในการ
วิจัยคือ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 85 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล

โรงเรียนละ 2 คน คือ 1) ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือ
รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน
ผู้อำนวยการโรงเรียน และ 2) ครูรวมทั้งสิ้น 170
คน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น
เกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของโกล
แมน (Goleman) และคุณภาพชีวิตในการทำงาน
ตามแนวคิดของวอลตัน(Walton) สถิติที่ใช้ในการ
วิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
ของเพียร์สัน

*นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
E-mail: Chapiya_clare@outlook.com
**อาจารย์ที่ปรึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร
E-mail : nuchnara14@hotmail.com

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ การสร้างแรงจูงใจให้กับตนเอง การเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น การตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง การมีทักษะสังคม และการควบคุมตนเอง

2. คุณภาพชีวิตในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ในภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับตามค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ การคำนึงถึงประโยชน์และความรับผิดชอบต่อสังคม ประชาธิปไตยในองค์กร โอกาสและการพัฒนาความสามารถ สิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะ และปลอดภัย ความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน การบูรณาการทางสังคม ค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม และความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว

3. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์แบบคล้อยตามกัน

คำสำคัญ: ความฉลาดทางอารมณ์, คุณภาพชีวิตในการทำงานของครู

Abstract

The purposes of this research were to determine 1) administrator emotional intelligence under Samutsakorn Primary Educational Service Area Office 2) teacher's quality of work life under Samutsakorn Primary Educational Service Area Officer and

3) the relationship between administrator emotional intelligent and teacher's quality of work life under Samutsakorn Primary Educational Service Area Office. The sample of research are 85 schools under Samutsakorn Primary Educational Service Area Officer. The 2 respondents in each school were; a school administrator or an acting school administrator and a teacher. There were 170 respondents. The research instrument was an opinionnaire about administrator emotional intelligence based on Goleman's concept, and teacher's quality of work Life base on Walton's concept. The statistical analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation and Pearson's product moment correlation coefficient.

The research findings were as follow:

1. Administrator's emotional intelligence under Samutsakorn Primary Educational Service Area Office, as a whole were at a highest level each aspect was ranking by arithmetic mean the highest to the lowest mean: motivating-oneself, empathy self-awareness, social skill and self-regulation.

2. Teacher's quality of work life under Samutsakorn Primary Educational Service Area Office, as a whole were at a highest level each aspect was ranking by arithmetic mean the highest to the lowest mean: social relevance, constitutionalism, development of human capacities, safe and healthy environment, growth and security, social

integration, adequate and fair compensation and the total life space.

3. The relationship between administrator emotional intelligent and teacher's quality of work life under Samutsakorn Primary Educational Service Area Office was found at .01 level of statistical significance.

Keywords: Emotional Intelligence, Quality of work Life.

บทนำ

ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligent) โดยได้ทำการศึกษาวิจัยกันอย่างกว้างขวาง แล้วพบประเด็นที่เป็นปัญหาที่ว่าถ้าฟังเพียงแต่มีสติปัญญามีความสามารถด้านการรู้คิดที่ดีเลิศเพียงปัจจัยเดียว ยังไม่พอที่จะทำให้มนุษย์ประสบความสำเร็จในชีวิต การทำงานและไม่สามารถที่จะดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (ภักตกุล นาคจุ,2557) บทบาทของความฉลาดทางอารมณ์ นั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งยวดในทุกกิจกรรมของชีวิตแต่ละวัน ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligent) มีส่วนส่งเสริมความสำเร็จ เพิ่มคุณค่าในความเป็นมนุษย์ให้เปี่ยมไปด้วยความสุข ความเข้าใจตัวเองและระหว่างเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน การมีความฉลาดทางอารมณ์ยิ่งช่วยในการเพิ่มพูนการพัฒนาตนเอง และช่วยในการเตรียมความเป็นผู้นำที่ดีในอนาคต โดยคนที่ประสบความสำเร็จนั้น ต้องมุ่งความสำเร็จของงานและความสามารถตอบสนองความต้องการที่เรียกว่าแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ด้วย คือ ผู้บริหารต้องมีการพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น สามารถควบคุม อารมณ์และสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในสังคมได้ (กนกอร ไชยกว้าง,2560)

ปัจจัยในการบริหารหลายประการที่จะผลักดันให้องค์กรไปสู่ความสำเร็จ อันได้แก่ คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ และการจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นทรัพยากรทางการบริหารที่มีความสำคัญลำดับต้นขององค์กร ดังคำกล่าวที่ว่า “คนเป็นทรัพย์สินที่มีค่ายิ่งขององค์กรที่สามารถสร้างคุณูปการแก่องค์กรอย่างมหาศาล (ศิริพันธ์ กิตติสุขสถิต,2556) ดังนั้น การพัฒนาคนและพัฒนาทุนมนุษย์ที่เข้มแข็ง คือสิ่งสำคัญที่สุด เป็นปัจจัยพื้นฐานในการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศ การพัฒนาคนอย่างมีประสิทธิภาพ และให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรมนั้น ต้องเริ่มต้นจากการสร้างคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ คุณภาพชีวิตในการทำงาน (Quality of work life) จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการทำงานปัจจุบัน เพราะคนเป็นทรัพยากรที่สำคัญ เป็นต้นทุนทางสังคมที่มีคุณค่า (กระทรวงแรงงาน,2563) ในการบริหารงานด้านการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนนั้น นอกจากจะบริหารองค์กรให้สามารถบรรลุตามเป้าหมายแล้วนั้น สิ่งหนึ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องปฏิบัติคือการบริหารบุคลากรให้ทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข อย่างไรก็ตามเมื่อครูเกิดปัญหาไม่ว่าจะด้านการทำงานหรือแม้กระทั่งการปฏิบัติตัว ผู้อำนวยการโรงเรียนจะมีหน้าที่รับฟังปัญหาและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาให้แก่ครู ดังนั้นความฉลาดทางอารมณ์จึงช่วยให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาครบางท่านประสบปัญหาความเครียดในชีวิตประจำวัน เนื่องจากที่ผ่านมามีได้ทราบข่าวการทะเลาะวิวาท หรือการใช้คำพูดที่ไม่เหมาะสมระหว่างผู้บริหารกับครู ผู้บริหารมักใช้เวลาจากที่ไม่สุขภาพและบันเทิงใจในการทำงานของครู สิ่งเหล่านี้เกิดจากการขาดการควบคุมอารมณ์ของตนเอง ไม่สามารถยับยั้งอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้(รายงานการประชุมผู้อำนวยการโรงเรียนใน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร,2562) และปัญหาคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จากรายงานผลการดำเนินงานในรอบปีการศึกษา 2562 ที่ผ่านมา มีปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นพบว่า ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและไม่ปลอดภัย เนื่องจากจังหวัดสมุทรสาครมีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่มากมาย ทั้งยังปล่อยมลพิษไม่ว่าจะเป็นฝุ่นควัน กลิ่นสารเคมี น้ำเสีย เสียงเครื่องจักรกลที่ทำงานตลอด 24 ชั่วโมง สิ่งแวดล้อมเหล่านี้ เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของครูและนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในสถานการณ์ปัจจุบันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ขณะนี้ได้แพร่ระบาดอย่างหนักในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร โรงเรียนทุกโรงในจังหวัดสมุทรสาครได้ปิดทำการเป็นเวลาหลายเดือน ทำให้เกิดผลกระทบกับคุณภาพชีวิตของครูในจังหวัดสมุทรสาคร(คำสั่งจังหวัดสมุทรสาคร,2564) นอกจากนั้นแล้วปัญหาด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงานโดยส่วนรวม เนื่องจากปัจจุบันนโยบายทางการศึกษาได้มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ครูจึงเป็นผู้ที่ทำหน้าที่สนับสนุนและตอบสนองนโยบายของรัฐบาล นอกจากนั้นแล้วยังมีการประเมินเพื่อประกันคุณภาพของโรงเรียน ภาระงานทั้งด้านการสอนและจัดเตรียมเอกสารที่ใช้ในการประเมินต่างๆ จึงส่งผลกระทบต่อให้ครูต้องทำงานอย่างหนักขาดความสมดุลในชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัวจนกระทบกับด้านการสอน จะเห็นได้ว่าที่ปีที่ผ่านมาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ(องค์การมหาชน) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่ามีนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลการทดสอบระดับ

ชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในปีการศึกษา 2563 ในบางรายวิชา มีคะแนนเฉลี่ยลดลงเมื่อเทียบกับปีการศึกษา 2562 ดังนี้ เมื่อเทียบผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2562 และปีการศึกษา 2563 ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ปีการศึกษา 2561 ได้คะแนนเฉลี่ย 40.50 ต่อมาปีการศึกษา 2562 ได้ คะแนนเฉลี่ย 39.37 ซึ่งลดลง 1.13 ต่อมาปีการศึกษา 2563 ได้คะแนนเฉลี่ย 48.34 ซึ่งลดลง 0.12 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร,2563)

จากปัญหาดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เพื่อทราบความฉลาดทางอารมณ์กับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร อันจะเป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพบุคลากรทั้งด้านความสามารถในการปฏิบัติงานส่วนบุคคล และความสามารถทางสังคมที่มีผลต่อการปฏิบัติงานและคุณภาพงานของโรงเรียน ซึ่งสารสนเทศจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการเป็นข้อมูลประกอบเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์กับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อทราบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

2. เพื่อทราบคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร

3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยผู้วิจัยใช้สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครเป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of analysis) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 103 แห่ง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 86 โรง ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 85 โรง คิดเป็นร้อยละ 98.83 โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือรองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้อำนวยการโรงเรียน 2) ครู รวมทั้งสิ้น 170 คน เมื่อได้ข้อมูลจากแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ เครื่องมือที่ใช้

เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของ โกลแมน (Goleman) และคุณภาพชีวิตการทำงานตามแนวคิดของวอลตัน (Walton) นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ (Frequency :f) ร้อยละ(Percentage :%) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean : \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation : S.D.) และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผู้วิจัยวิเคราะห์จาก (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยตามแนวคิดของเบสท์ (Best) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 1 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวม (X_{tot})

(n= 85

ข้อที่	ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร (X_{tot})	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ด้านการตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง (X_1)	4.42	0.43	มาก
2	ด้านการควบคุมตนเอง (X_2)	4.40	0.32	มาก
3	ด้านการสร้างแรงจูงใจให้กับตนเอง (X_3)	4.64	0.31	มาก
4	ด้านการเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น (X_4)	4.45	0.41	มาก
5	ด้านการมีทักษะสังคม (X_5)	4.42	0.62	มาก
โดยภาพรวม (X_{tot})		4.47	0.32	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวม(X_{tot}) อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.47 , S.D. = 0.32) เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้าน พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยเรียงลำดับจากค่ามัชฌิมเลขคณิต อยู่ในระดับมากทุกด้านดังนี้ ด้านการสร้างแรงจูงใจให้กับตนเอง (\bar{X} = 4.64 , S.D. = 0.31) รองลงมา คือ ด้านการเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น (\bar{X} = 4.45 , S.D. = 0.41) รองลงมา คือ ด้านการตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง (\bar{X} = 4.42 , S.D. = 0.43) รองลงมา คือ ด้านการมีทักษะสังคม (\bar{X} = 4.42 , S.D. = 0.62) และรองลงมา คือ ด้านการควบคุมตนเอง อยู่ในระดับน้อยที่สุด (\bar{X} = 4.40 , S.D. = 0.32) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานลักษณะเช่นนี้หมายความว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

2. ผลการวิเคราะห์คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่ามัชฌิมเลขคณิตที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยตามแนวคิดของเบสท์ (Best) ผลปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวม (Y_{tot})

(n=85)

ด้าน	คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร (Y_{tot})	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม (Y_1)	4.35	0.50	มาก
2	สิ่งแวดล้อมที่เอื้อสุขลักษณะและปลอดภัย (Y_2)	4.53	0.38	มากที่สุด
3	โอกาสและการพัฒนาความสามารถ (Y_3)	4.56	0.28	มากที่สุด
4	ความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน (Y_4)	4.50	0.29	มากที่สุด
5	การบูรณาการทางสังคม (Y_5)	4.50	0.33	มากที่สุด
6	ประชาธิปไตยในองค์กร (Y_6)	4.59	0.35	มากที่สุด
7	ความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว (Y_7)	4.26	0.45	มาก
8	การคำนึงถึงประโยชน์และความรับผิดชอบต่อสังคม (Y_8)	4.63	0.30	มากที่สุด
โดยภาพรวม (Y_{tot})		4.49	0.25	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.49 , S.D. = 0.25) เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 6 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่ามัชฌิมเลขคณิตมากไปน้อยดังนี้ ด้านการคำนึงถึงประโยชน์และความรับผิดชอบต่อสังคม (\bar{X} = 4.63 , S.D. = 0.30) รองลงมา คือ ด้านประชาธิปไตยในองค์กร (\bar{X} = 4.59 , S.D. = 0.35) รองลงมา คือ ด้านโอกาสและการพัฒนาความสามารถ (\bar{X} = 4.56 , S.D. = 0.28) รองลงมา คือ ด้านสิ่งแวดล้อมที่เอื้อสุขลักษณะและปลอดภัย (\bar{X} = 4.53 , S.D. = 0.38) รองลงมา คือ ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน (\bar{X} = 4.50 , S.D. = 0.29) รองลงมา คือ ด้านการบูรณาการทางสังคม (\bar{X} = 4.50 , S.D. = 0.33) อยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอ

และยุติธรรม ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.50) และรองลงมา คือ ด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว อยู่ในลำดับสุดท้าย ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่าอยู่ระหว่าง 0.28-0.50 และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานลักษณะเช่นนี้หมายความว่าความผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product correlation – coefficient) รายละเอียดดังตารางที่ 3

(n=85)

	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y ₆	Y ₇	Y ₈	Y _{tot}
X ₁	.392**	.392**	.392**	.392**	.392**	.392**	.392**	.392**	.615**
X ₂	.479**	.398**	.422**	.540**	.527**	.424**	.185**	.403**	.577**
X ₃	.308**	.457**	.498**	.522**	.435**	.437**	.309**	.429**	.587**
X ₄	.434**	.332**	.453**	.535**	.453**	.559**	.391**	.476**	.638**
X ₅	.281**	.232**	.367**	.390**	.362**	.425**	.187*	.335**	.446**
X _{tot}	.471**	.443**	.550**	.633**	.571**	.603**	.364**	.531**	.723**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน (X_{tot}) กับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู (Y_{tot}) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก ($r_{xy} = 0.723^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนโดยภาพรวม (X_{tot}) กับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในโรงเรียนรายด้าน ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน (Y₄) มากที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{xy} = 0.633^{**}$) และด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม (Y₁) น้อยที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{xy} = 0.364^{**}$)

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโดยภาพรวม (Y_{tot}) กับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนรายด้าน การรับรู้ความรู้สึกผู้อื่น (X₄) มากที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{xy} = 0.638^{**}$) และการมีทักษะทางสังคม (X₅) น้อยที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{xy} = 0.446^{**}$)

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร (X₁ – X₅) กับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู (Y₁ – Y₈) แต่ละด้านพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน (Y₄) มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูด้านประชาธิปไตยในองค์กร (Y₆) มาก

ที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{xy} = 0.559^{**}$) และความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารด้านการควบคุมอารมณ์ตนเอง (X_2) มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว (Y_7) น้อยที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{xy} = 0.185^{**}$)

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยพบได้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเนื่องจากการคัดเลือกผู้บริหารในการเข้าดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนมีขั้นตอนการคัดกรองและมีการคัดสรรบุคคลที่มีความสามารถเหมาะสมในการดำรงตำแหน่ง รวมทั้งก่อนที่จะได้รับการแต่งตั้งดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน นั้น ผู้บริหารจะต้องผ่านการฝึกอบรม “การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา” โดยมีเป้าหมายการอบรมพัฒนาเพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่ มีคุณธรรม จริยธรรม บุคลิกภาพที่ดี มีความรู้สู่สากล เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถบริหารโรงเรียนได้อย่างมีคุณภาพ ตลอดจนการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ ผู้ร่วมงานและบุคลากรในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่จะมีแรงจูงใจเป็นพลังผลักดันเป็นผลจากความต้องการภายในของตัวบุคคล เป็นพลังกระตุ้นให้บุคคลอยากทำงาน เป็นปัจจัยให้บุคคลพยายามทำงานให้เจริญก้าวหน้า จึงเห็นว่าแรงจูงใจ มีความสำคัญที่สุดของคนเป็นผู้บริหารซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Goldman (1980) กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์เป็นคุณลักษณะที่ จำเป็นสำหรับผู้บริหารซึ่ง

สอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ ชิชฌนพงศ์ ทรัพย์โชติธนดล ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ของผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาครอบครัวและครอบครัวศึกษาตามอัยาศัยอำเภอ กลุ่มทำเงินแม่กลอง ผลการวิจัยพบว่า 1. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาครอบครัวและครอบครัวศึกษาตามอัยาศัยอำเภอ กลุ่มทำเงินแม่กลอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 ด้านตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง การควบคุมตนเอง การมีทักษะทางสังคม การตระหนักรู้ในตนเอง และการรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น 2. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาครอบครัวและครอบครัวศึกษาตามอัยาศัยอำเภอกลุ่มทำเงินแม่กลอง เมื่อจำแนกตามเพศอายุ ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์การทำงาน ตามรายด้านทั้ง 5 ด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุทธภา เวชวิสุทธิคุณ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีมของครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับตามมัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ความลึกซึ้งทางอารมณ์ความ เหมาะสมทางอารมณ์ความเป็นไปได้ทางอารมณ์และความรู้รอบทางอารมณ์

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร อยู่ในระดับมากและมากที่สุด ได้แก่ ด้านการสร้างแรงจูงใจให้กับตนเองมีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับมากที่สุดอยู่ในลำดับแรก ทั้งนี้ เกิดจากผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประณมศึกษาสมุทรสาคร มีความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของ Goldman ได้แก่ การตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง การควบคุมตนเอง การสร้างแรงจูงใจให้กับตนเอง การเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น การมีทักษะสังคม ซึ่งจากการวิจัยพบว่า ด้านการสร้างแรงจูงใจให้กับตนเองมีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร มีความภาคภูมิใจในตนเอง และมีขวัญกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติงาน สามารถสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้กับตนเองและผู้ร่วมงานได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับวีระวิวัฒน์ ปันนิตามัย ที่กล่าวว่า ผู้บริหารที่ล้มเหลวในการทำงานมักมีปัญหาค่าควบคุมอารมณ์ โดยเฉพาะผู้ที่มีความฉลาดทางด้านตระหนักรู้ตนเองสูงจะสามารถบริหารงานได้ประสบความสำเร็จมากกว่าผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านตระหนักรู้ตนเองต่ำ ซึ่งจากการวิจัยพบว่าความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้านการสร้างแรงจูงใจให้กับตนเอง มีค่าเลขมัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องจากผู้บริหารมีความมุ่งมั่นตั้งใจและมีขวัญกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติงาน เข้าใจและยอมรับในศักยภาพของตนเองและผู้ใต้บังคับบัญชา สามารถสร้างแรงจูงใจให้แก่ตนเองและเพื่อนร่วมงาน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาวดี วุฒิรัตน์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานด้านบุคคลของสถานศึกษาอำเภอไทรน้อยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2. ระดับการดำเนินงานด้านบุคคลของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานด้านบุคคลมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสอดคล้องกับสมฤทัย คุ่มสกุล ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ส่วนความฉลาดทางอารมณ์ด้านการควบคุมตนเอง แม้จะมีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับมาก แต่ก็จัดได้ว่าอยู่อันดับสุดท้าย โดยอาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร มีความมุ่งมั่นทุ่มเทในการทำงานเป็นอย่างสูงจึงให้มีความคาดหวังในการประสบความสำเร็จในงานเป็นอย่างมาก เมื่อเกิดความผิดพลาดขึ้นอาจส่งผลกระทบต่ออารมณ์ของตนเองได้ โดยสอดคล้องกับแนวคิดของโกลแมน (Goleman) ได้กล่าวถึง ความฉลาดทางอารมณ์ในการควบคุมตนเอง หมายถึง ความสามารถในการควบคุม หรือจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้อีกทั้งสามารถที่จะใช้ความคิดก่อน ลงมือปฏิบัติได้ ทั้งนี้ในสภาวะการบริหารงานในยุคการปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบัน ส่งผลให้ผู้บริหารโรงเรียนมีภาระงานที่ทำหยาบและเพิ่มมากยิ่งขึ้น จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 กำหนดให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระในการบริหารและจัดการศึกษา จึงทำให้กระบวนการบริหารงานในโรงเรียนสามารถบริหารจัดการเป็นไปได้ดี ถึงอย่างไรก็ตาม แม้ผู้บริหารโรงเรียนจะมีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับมากและมากที่สุดในทุกด้าน แต่เมื่อผู้บริหารเกิดความกดดันจากการบริหารงาน อาจส่งผลต่อจิตใจทำให้เกิดความเครียด หรือวิตกกังวลกับความล้ม

เหลว จนทำให้ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารด้านการควบคุมตนเองลดลง ซึ่งสอดคล้องกับธัญญารัตน์ ทับทิม ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่า 1. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรีภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านการตระหนักรู้อารมณ์ของตนเอง 2) ด้านการสร้างแรงจูงใจให้แก่ตนเอง 3) ด้านการเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น 4) ด้านการมีทักษะทางสังคม และ 5) ด้านการควบคุมอารมณ์ของตนเอง

2. จากผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจากการได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครสนับสนุนให้ครูตั้งใจปฏิบัติหน้าที่โดยมุ่งเน้นเพื่อประโยชน์ต่อสังคม มีความอิสระในการแสดงความคิดเห็น เคารพในสิทธิส่วนบุคคลซึ่งกันและกัน ปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบต่อหน่วยงาน สังคม และชุมชน ให้มีความเจริญก้าวหน้าและได้รับโอกาสในการพัฒนาความสามารถในด้านวิชาชีพ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมถึงได้ใช้ความรู้ความสามารถตรงกับความรู้ความถนัด ความเชี่ยวชาญ ทำให้ได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน และยังได้รับโอกาสในการส่งเสริมให้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในงาน สามารถบริหารจัดการชีวิตส่วนตัวให้ดำเนินควบคู่กันไปกับชีวิตการทำงานได้อย่างสมดุล มีความภูมิใจในวิชาชีพ รวมถึงสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการทำงาน จึงทำให้คุณภาพชีวิตของครูในสังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครอยู่ในระดับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วอลตัน (Walton) ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิตการทำงานไว้ว่าเป็นลักษณะของการทำงานที่ตอบสนองความต้องการและความปรารถนาของบุคคล โดยพิจารณาคุณลักษณะแนวทางความเป็นบุคคล สภาพตัวบุคคล หรือสังคมขององค์กร ที่ทำให้งานประสบความสำเร็จผลสำเร็จ ซึ่งสามารถวัดได้จากเกณฑ์ชีวิต 8 ด้าน คือ 1.ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม 2.ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย 3.ด้านโอกาสและการพัฒนาความสามารถ 4.ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน 5.ด้านการบูรณาการทางสังคม 6.ด้านประชาธิปไตยในองค์กร 7.ด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว 8.ด้านความคำนึงถึงประโยชน์และความรับผิดชอบต่อสังคม และได้สอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญศรี เวชประพันธ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสงขลาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร อยู่ในระดับมากที่สุด จากการวิจัยพบว่าด้านด้านการคำนึงถึงประโยชน์และความรับผิดชอบต่อสังคม โดยรวมมีค่ามัธยฐานเลขคณิตมากที่สุดเป็นอันดับแรก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากครูทุกคนได้เข้ารับการอบรมก่อนเข้าดำรงตำแหน่งครูผู้ช่วย ได้รับการปลูกฝังให้มีจิตสำนึกที่ดีในการสร้างประโยชน์ต่อสังคม มีความรู้สึกรับผิดชอบต่อสังคมและคำนึงถึงการสร้างบุคลากรที่ถือออกสู่สังคม ทั้งยังได้ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อสาธารณประโยชน์ และ

ให้บริการแก่ชุมชน ช่วยเหลือสังคม ชุมชน บริเวณโดยรอบโรงเรียน เป็นการเพิ่มคุณค่าความสำคัญในวิชาชีพทำให้เกิดความภาคภูมิใจในวิชาชีพและภูมิใจในตนเอง โดยสอดคล้องกับแนวคิดของ ราโอ (Rao) ได้กล่าวว่าคุณภาพชีวิตการทำงาน คือ การให้ความสำคัญแก่บุคลากรในองค์กร ต่อกระบวนการต่างๆ ที่ทำให้บุคลากรทำงานได้อย่างมีความสุข มีความพึงพอใจในงาน และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกในองค์กร ที่สามารถตอบสนองความต้องการและเพิ่มคุณค่าให้กับบุคลากรได้ ทั้งนี้การได้รับโอกาสในการพัฒนาตนเองให้เชี่ยวชาญยิ่งขึ้นไปนั้น ทำให้บุคลากรครูเกิดขวัญและกำลังใจที่ดีในการทำงาน มีความภาคภูมิใจและผูกพันในองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอิมทิพย์ อนิศดา ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตของครูที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า 1. คุณภาพชีวิตของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ส่วนด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว แม้จะมีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับมาก แต่ก็อยู่ในอันดับสุดท้าย โดยครูส่วนใหญ่ได้ทุ่มเทการปฏิบัติงานอย่างหนักหน่วง มีภาระงานที่ได้รับมอบหมายโดยปริมาณที่แตกต่างกัน ทำให้มีวิธีการที่จะจัดสรรเวลาในการพักผ่อนหรือการจัดกิจกรรมต่างๆ ในครอบครัวไม่เพียงพอ นอกจากนี้งานของครูไม่ได้มีแค่การสอนเท่านั้น แต่ยังเป็นงานที่ต้องการความเสียสละเวลาส่วนตัวเพื่อใช้ในการให้บริการแก่สังคม ซึ่งกิจกรรมส่วนใหญ่ก็มักจะจัดในวันหยุดราชการ ทำให้ครูต้องแบ่งเวลาส่วนตัวที่จะได้อยู่กับครอบครัวหรือได้ทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจเพื่อทำกิจกรรมดังกล่าว อีกทั้งกระทรวงศึกษาธิการต้องการ

เร่งพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาบุคลากรครูจึงได้จัดให้มีการจัดอบรมในวันหยุด ทำให้ครูสละเวลาในการพักผ่อนหรือทำงานอดิเรกลดลง ทั้งนี้ครูมีหน้าที่รับผิดชอบมากมาย ทั้งงานบริหาร งานเอกสาร งานวิชาการ ประกอบกับระบบประเมินที่ไม่ค่อยเชื่อมโยงกับการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง สอดคล้องกับแนวคิดของอันธิกา บุญเลิศ ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องทักษะการบริหารของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้บทบาทที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม โอกาสในการใช้ความรู้ความสามารถในการพัฒนา การยอมรับทางสังคมในองค์กร โอกาสในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและมีความก้าวหน้ามั่นคงในหน้าที่การงาน การกำหนดระเบียบข้อบังคับ ความเป็นสิทธิส่วนบุคคลในองค์กร ความสมดุลอันเหมาะสมระหว่างเวลาของหน้าที่การงาน และเวลาส่วนบุคคล สภาพการทำงานที่คำนึงถึงความปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพอนามัย และค่าตอบแทนที่เพียงพอและเป็นธรรม ตามลำดับ

3. จากผลการวิจัยพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ได้ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครมีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารงาน มีความมุ่งมั่นทุ่มเทให้กับการทำงาน มีความรักใน

วิชาชีพและสถานศึกษา ตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง สามารถการควบคุมตนเองและสร้างแรงจูงใจให้กับตนเองและผู้ร่วมงานได้ ทั้งนี้ยังสามารถรับรู้และเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่นได้ นอกจากนั้นยังมีความเห็นอกเห็นใจผู้ใต้บังคับบัญชาและมีทักษะทางสังคมที่ดีอีกด้วย จึงส่งผลให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความสุขในการทำงานเกิดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงาน ทำงานอย่างเต็มความสามารถและมีคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ดีอีกด้วย โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุไรวรรณ ชูมี ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ ความสามารถในการจูงใจตนเอง การควบคุมอารมณ์ของตนเอง การมีทักษะทางสังคม การตระหนักรู้ตนเอง และการเข้าใจผู้อื่น

เมื่อพิจารณาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารรายด้านกับคุณภาพชีวิตของครูโดยภาพรวม พบว่าทุกคู่มีความสัมพันธ์กัน โดยเฉพาะความฉลาดทางอารมณ์ด้านการรับรู้ความรู้สึกผู้อื่น มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโดยภาพรวมสูงที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารมีความเห็นอกเห็นใจ เข้าใจ รู้ถึงที่มาสาเหตุในพฤติกรรมของครู เข้าใจถึงความต้องการของครู เห็นใจครูเมื่อพบว่าครูประสบปัญหา นอกจากนั้นผู้บริหารยังสามารถรับรู้อารมณ์ผู้อื่นได้จากการสังเกตสีหน้า แววตา ท่าทาง การพูด น้ำเสียง ได้ โดยผู้บริหารจะพิจารณาสภาพจิตใจและอารมณ์ของครูก่อนมอบหมายงานให้ นอกจากนั้นยังสามารถสังเกตอารมณ์ ความรู้สึก และผลที่ตามมาของอารมณ์ความรู้สึกนั้นๆ เพื่อให้

สามารถบริหารงานได้สำเร็จตามเป้าหมาย ทั้งยังส่งเสริมสนับสนุนครูให้พัฒนาความสามารถ ได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ เกิดความภาคภูมิใจและมีความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐนิชา ตียะศาสตร์ ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่พบว่าทุกคู่มีความสัมพันธ์กัน โดยเฉพาะความฉลาดทางอารมณ์ ด้านการรับรู้ความรู้สึกผู้อื่นมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู ด้านประชาธิปไตยในองค์กรสูงที่สุด เนื่องจากผู้บริหารมีความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจ สามารถประเมินสภาพอารมณ์ ความรู้สึกของครู เข้าใจถึงความต้องการของครูและเห็นถึงความแตกต่างข้อดี ข้อเสียของครูแต่ละคน สามารถนำมาใช้ในการบริหารงานให้เหมาะสมกับบุคคลได้ ทั้งนี้ผู้บริหารยังมีความเสมอภาคและความยุติธรรมในการบริหารงาน เมื่อเกิดปัญหาขึ้น ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูได้ชี้แจงเหตุผล พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือและให้ความเคารพในสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่ก้าวท้าวเรื่องส่วนตัวซึ่งกันและกัน ส่วนความฉลาดทางอารมณ์ด้านการควบคุมตนเองมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู ด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนต่ำที่สุด เนื่องจากเป็นสามารถในการจัดการกับอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง โดยจะมีความแตกต่างแต่ละบุคคล ในแต่ละคนต้องเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆมากมาย อาจเกิดความเครียดและความกดดันจากการทำงาน

เนื่องจากภาระงานที่มากเกินไปทำให้ไม่สามารถบริหารเวลาในการพักผ่อนและดูแลสุขภาพได้อย่างเหมาะสม การปฏิบัติงานและช่วงเวลาในการพักผ่อนไม่มีความสมดุลกัน สอดคล้องกับแนวคิดของโกลแมน (Goleman) ให้ความหมายความฉลาดทางอารมณ์ว่าเป็นความสามารถในการตระหนักถึงความรู้สึกของตนเองและความรู้สึกของผู้อื่น โดยสามารถสร้างแรงจูงใจ และบริหารจัดการกับอารมณ์ตนเอง รวมถึงสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ทำให้ครูมีขวัญกำลังใจที่ดีในการทำงานมากยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตามครูยังต้องทุ่มเทเสียสละในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ สละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม คำนึงถึงประโยชน์ต่อสังคม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารและคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ให้เป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารด้านการควบคุมตนเองมีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย ผู้บริหารโรงเรียนใน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครจึงควรจัดการกับอารมณ์ผ่อนคลายความเครียดและรักษาสมดุลของอารมณ์มีความยืดหยุ่นในการรับมือกับความต้องการที่หลากหลายสามารถในการเปิดรับความคิดและข้อมูลใหม่ๆ อยู่เสมอ

2. คุณภาพชีวิตในการทำงานด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัวมีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย ด้วยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ควรเล็งเห็นปัญหาสำคัญในด้านภาระงานหรือนโยบายต่างๆ ที่ได้รับมอบหมาย โดยปัจจุบันโรงเรียนได้รับมอบหมายเข้าร่วมโครงการหรือภาระงานอื่นๆ ที่นอกเหนือจากการสอนอย่างมากมาย จนทำให้ การปฏิบัติงานและช่วงเวลาในการพักผ่อนไม่มีความสมดุลกัน

3. ผลจากการศึกษา พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู ทั้งนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครจึงควรส่งเสริมให้ผู้อำนวยการโรงเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ ทั้ง 5 ด้าน ให้มากยิ่งขึ้นไป โดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ หรือโครงการอบรมปฏิบัติธรรมสำหรับผู้บริหารเพื่อให้ผู้บริหารมีวิธีจัดการกับอารมณ์ของตนเอง ลดความเครียด และสามารถนำไปในการทำงาน เพื่อให้การบริหารงานราบรื่น ทำให้ครูมีคุณภาพชีวิตที่ในการทำงานที่ดียิ่งขึ้นไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูตามแนวคิดของทฤษฎีอื่นๆ
2. ควรมีการศึกษาเรื่องความฉลาดทาง

- อารมณ์ของผู้บริหารส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในโรงเรียน
- อารมณ์ของผู้บริหารในสถานศึกษาที่มีขนาด ต่างกัน เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการ ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ
3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความฉลาดทาง

บรรณานุกรม

- กนกอร ไชยกว้าง (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน, วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา
- กระทรวงแรงงาน (2563). คุณภาพชีวิตในการทำงาน (Quality of Working Life) เข้าถึงได้จาก <https://www.tosh.or.th/index.php/blog/item/475-quality-of-working-life>.
- คำสั่งจังหวัดสมุทรสาคร(399/2564), ”การจัดตั้งสถานที่ป้องกันและควบคุมโรค หรือศูนย์ห่วงใยคนสาคร” (เพิ่มเติม)(ฉบับที่ 45)
- ภักศกุล (2560). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอารมณ์ , (หจก.ภักศุภรณ์ การพิมพ์, พิมพ์ครั้งที่ 1
- ศิรินันท์ กิตติสุขสถิต (2556). คุณภาพชีวิต การทำงาน และความสุข, พิมพ์ครั้งที่ 1(โรงพิมพ์ธรรมดาเพรส จำกัด
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร (2562). รายงานการประชุมผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ครั้งที่ 3/2562, (สพป.สมุทรสาคร : กลุ่มอำนวยการ
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร (2563). รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน(o-net) ปีการศึกษา 2563, (สพป.สมุทรสาคร : กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
- Daniel Goleman (1995). Emotional Intelligence: Why it Can Matters More Than IQ (New York: Bantam Books, 45.
- Walton, Richard E. (1973). Quality of Working Life: What is it?. Sloan Management Review, 4 (7), 20-23.

